

N:o 2

A.-B. Centraltryckeriet
Örebro 1916

Febr. 1916

Äges af:
**Svenska Brandmanna-
Förbundet**

Utkommer en gång i mån. L.

Redaktör och utgivare:
ARV. W. SVENSSON
ÖREBRO
Telefon 26

Prenumerationspris:
Kr. 2:75 för år. Lösn. 25 öre

Annonspriser:
I texten 1 kr., å andra platser
70 öre pr cm. och spalt

Branddirektor Westphalen †

Otaliga äro de offer som den stora världstragedien kräfr. Inom de stridande ländernas brandmannakretsar har den också tagit sin tribut. Många framstående män inom brandkårsyrket ha på slagfältet ljutit döden för sitt fosterland, och en bland de mera bemärkta af dem är Branddirektor *Adolf-Libert Westphalen*.

Om denne mans osjällviska, storslagna personlighet kommer historien att rista mången odödlig runa. Med Westphalen har kanske den mest framstående fackmannen, en man med storartadt tekniskt vetande, en karaktärsfast och präktig, en ädel och god människa gått ur tiden. Förlusten af honom torde blifva kännbar icke allenast för Tyskland utan för hela den civiliserade världen. Förbannelse öfver detta vanvetiga

Adolf-Libert Westphalen.

krig, som bringar oss alla sådana offer.

Adolf-Libert Westphalen, Branddirektor i Hamburg, föddes den 1 november 1851 och aflade mogenhetsexamen 1867, hvarefter han ingick i det militära som "Einjährig". Han studerade därefter arkitekturvetenskap men afbröt år 1870 sina studier för att som frivillig deltaga i kriget mot Frankrike 1870—71, under hvilket han stred vid belägringen af Metz samt striderna vid Beaugency, Vendome och Le Mans. Efter fredsslutet genomgick han tekniska högskolan i Stuttgart, hvarefter vi finna honom i Hamburg. Efter 19-årig verksamhet som Baupolizei-inspektör därstädes eller år 1893 valdes Westphalen efter att hafva genomgått brandofficersutbildning i Berlin och Breslau till Brand-

direktor i Hamburg efter Branddirektor Kipping, som förolyckades vid den stora eldsvådan vid Grasbrook.

Under sin Branddirektorstid fick Westphalen klart för sig det oundgängligen nödvändiga i, att till brandkårsofficerare endast män med teknisk utbildning antogos, hvarför han också rekryterade sin kår i öfverensstämmelse härmed. Som brandskyddstekniker var han allmänt erkänd såväl inom som utom Tysklands landamärena. Också har den förebyggande brandtekniska verksamheten i Hamburg under hans regim vunnit en maktställning — erkänd och beundrad — tack vare hvilken Hamburg med sina enorma materiella värden väl skyddats för nära till hands liggande million-, ja, milliardkatastrofer.

I augusti 1914, då tyske män kallades under fanorna, drog den då 64-årige gråbärsmannen som major i reserven med ungdomligt, friskt mod i fält, besjälad af endast en känsla: att segra eller dö för sitt fädernesland. Båda hans önskinigar blefvo honom beskräda. Han deltog först i vakt-tjänsten vid Nordsjökusten men kommanderades därefter under vinterfälttåget att i spetsen för sin bataljon kämpa mot ryssarna och erhöll redan i början af fälttåget järnkors 2. klass samt dekorades den 21. mars med järnkors 1. klass af generalfältmarskalk von Mackensen personligen. Bland öfriga utmärkelser kan nämnas Hessiska tapperhetsmedaljen. På serbiska krigsskådeplatsen erhöll Westphalen de sår som den 3 januari ändade hans lif.

För de svenska brandmännen kan följande af intresse nämnas: Westphalen var ordförande i Verband Deutscher Berufsfeuerwehren, vice pre-

cident i Conseil International des Sapeurs-Pompiers, samt korresponderande medlem i British Fire Prevention Committee.

År 1907 blef Westphalen riddare af Wasa-orden 1. klass.

Bland öfriga utmärkelser kunna nämnas: Norske St Olafs-orden, Belgiska Croix civique 1e. cl. Mecklenburgska Komturkorset m. fl.

Af hans förnämsta arbeten äro följande särskildt värda att beaktas:

Moderne lagerschuppen und Speicher in der Freien- und Hansestadt Hamburg, London 1907; Mitteilungen in Veranlassung einer im Jahre 1914 nach den Vereinigten Staaten von Amerika gemachten Studienreise, Hamburg 1905; Sammlung von Skizzen neuerer deutscher, englischer und amerikanischer Feuerwachen, Frankfurt am Main 1897; Bericht über den Brand der Michaelis-Kirche und Umgebung in Hamburg, Hamburg 1906.

I nedanstående tvänne stora arbeten deltog han som medarbetare:

Vergleichende Versuche über die Feuersicherheit von Speicherstützen, Hamburg 1895.

Vergleichende Versuche über die Feuersicherheit gusseiserner Speicherstützen, Hamburg 1897.

(T. F. B.)

En liten hjälte.

Det är icke hvarje dag en liten sjuåring får tillfälle att visa en sinnessnärvaro i farans stund, som kan rycka ett människolif från en säker död. Det gjorde emellertid Erik Björklund.

I ett litet hem, Brahegatan 6, Stockholm, bor familjen Björklund. Fadern har elektrisk affär vid Linnégatan och modern arbetar på hotell Continental, varför de två barnen, den 11-åriga Rut och den 7-åriga Erik, ofta bli lämnade ensamma hemma. Nu inträffade den 26 november att Rut var sjuk och inte kunde gå i skolan. Vid ett tillfälle tog hon sig då för att koka kaffe, men utkommen i köket svimmade hon och lampan som hon höll i handen föll liksom hon själf i golvet, och på ett ögonblick hade lågan gripit tag i håret. Medvetslös låg den lilla där omvärd af eld och skulle säkerligen ha omkommit, om inte brodern släpat fram henne till vattenledningen, lyft upp henne där och öst vatten öfver henne. Det hvar ett kraftprof af en så liten pys, ty han fick också brännskador i händerna, men så räddade han sin systers lif, som slapp ifrån med några brännskador i ögonen.

☐ Förbandslådor ☐

Från 3:— till 35:— kr.

Sjukvårds- &

Förbandsartiklar

GUMMIVAROR

m. m., m. m.

köpast bäst och billigast från

Fritz Svensson,

Drottningg. 34 ÖREBRO Rikstel. 1689

Halmstads brandkårs automobilisering.

Brandstyrelsens förslag om brandkårens automobilisering företogs den 27 januari till slutligt afgörande af Halmstads stadsfullmäktige.

Som vi förut nämnt, beslöto stadsfullmäktige vid sitt sammanträde under sistlidne december, då frågan första gången behandlades, att återremitera densamma till brandstyrelsen, hvilken skulle förstärkas med fem ledamöter med uppdrag att taga frågan under förnyadt öfvervägande samt till stadsfullmäktige inkomma med yttrande och förslag.

Den sålunda förstärkta brandstyrelsens majoritet hade förklarat sig vidhålla brandstyrelsens förslag.

Tre ledamöter hade föreslagit, att stadsfullmäktige skulle tills vidare låta anstå med fattande af beslut om brandkårens automobilisering, bl. a. därför, att tillräcklig erfarenhet om automobildrift af brandväsende icke föreläge från någon med Halmstad jämförlig stad.

En af förslagsställarne anställde en jämförelse mellan brandstyrelsens beräkning af kostnaderna för häst- och automobildrift och af den beräkning, som framlagts af den förstärkta styrelsens minoritet. Tal. fann det framgå, att brandstyrelsens beräkning ej i alla punkter vore hållbar. Emellertid blefve hvarje jämförelse mellan kostnaderna missvisande, då man väl kunde beräkna kostnaden för den nuvarande organisationen men befunne sig på så godt som okänd mark beträffande kostnaden för automobildrift. Hvad man endast kunde vara fullt säker om beträffande det föreslagna nya systemet vore, att nya, nu oförutsedda utgifter skulle tillkomma. Man befunne sig emellertid på den säkra sidan, om man antog, att automobildrift ej ställde sig billigare än hästdrift. Frågan vore af så stor vikt, att den ej borde forceras fram som skett. Brandautomobilerna voro stadda i snabb utveckling och om endast ett par år kunde man vänta, att de skulle ha nått en viss fulländning. Genom ett uppskof med frågan, skulle man äfven vinna erfarenheter från med Halmstad jämförliga samhällen. Tiden just nu vore icke heller lämplig för en dylik stor utgift. Endast en enda verkstad för tillverkning af brandautomobiler kunde nu ifrågakomma, och man saknade därför konkurrensens hälsosamma inverkan på priserna. När kriget en gång vore slut, kunde man beräkna åtminstone utländsk konkurrens. Tal. ansåg det också lämpligast att ett ombyte af system först ifrågasattes, när den tid komme, då en yngre kraft tillträdde brandchefsposten, detta sagdt med fullt erkännan-

de af den nuvarande brandchefens duglighet. Tal. vore af den meningen, att stadsfullmäktige handlade klokt, om de tills vidare uppskötte frågan. Yrkade afslåg.

Då nu frågan förekom i stadsfullmäktige förorsakade den gifvetvis en liflig debatt. Från motståndarne till brandkårens automobilisering framkom en hel del yttranden bl. a. om att något verkligt behof af automobilisering ej förelåg. En af talarne undrade, om staden vore i den lyckliga ställningen, att den nu i dessa allvarstider kunde offra 60,000 kr. på ett improduktivt ändamål. (Männe ett samhälles brandkår verkligen är en så improduktiv institution?)

Många af stfm. ledamöter voro för förslaget om automobilisering af brandkåren och många emot. När efter den långa diskussionen omröstning företogs visade det sig att majoriteten var på den sidan som röstade för afslag. Med 20 röster mot 16 beslöto stfm. att afslå brandstyrelsens förslag.

* * *

Att en sådan fråga som förbättrandet af ett samhälles brandväsende skall röna ett så starkt motstånd är ganska egendomligt. Ofantligt många fall hafva ju visat, att vid de större eldsolyckorna, ödeläggelsen ej behöft blifva så stor om brandkåren varit bättre rustad. Nu invändes naturligtvis, att det som brunnit var försäkrat, och

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN

E. Bergström & Comp.

Scheelegatan 22

STOCKHOLM

Specialaffär för

BRANDMATERIEL

Guldmedalj Stockholm 1897.

Högsta pris
i Gefle 1901.

Stadsdiplom
Berlin 1901.

ingen förlust uppstått; detta kan ju vara sannt i viss mån, men en eldsvåda är ju i alla fall en nationalförlust och det som brunnit upp kan aldrig återskaffas. När ett fartyg sjunker, om djupet ej är för stort, kan ju såväl fartyg som större delen af lasten bärgas, tack vare de ärligen, genom sinnrika uppfinningar, förbättrade metoderna inom dykeri- och bärgningsväsendet. Men försök att leta upp några värden i ruinerna efter en eldsvåda! Fartyg och laster äro ju i regel försäkrade, hvarför göres då så stora ansträngningar att från hafsbottnen söka bringa ett fartyg i dagen och rädda dess, mången gång, dyrbara last? Jo, emedan man här klart inser risken af att låta stora nationalvärden gå förlorade, uppjuder man all förmåga att söka rädda dessa från tillintetgörelse. Borde ej förhållandet med brandväsendet vara analogt? Eller har man härvidlag en från allmän moral afvikande uppfattning? Det bör fastslås, som ett samhälles ofavsliga plikt, att på bästa möjliga sätt genom alla till buds stående, såväl tekniska som mekaniska hjälpmedel söka så förbättra sitt brandväsende, att eldsolycker i görligaste mån förebyggas. Handlar ett samhälle enligt denna princip, men olyckan det oaktadt kommer öfver detsamma, finnes ingen rimlig anledning till själfanklagelse och ruelse öfver försummade försiktighetsmått. Ty ingen är väl naiv nog att

föreställa sig det förefintligheten af t. o. m. världens bästa och rikhaltigaste samling brandredskap skall kunna hindra uppkomsten af en eldsvåda! Mången gång offras stora summor för mindre samhällsnyttiga företag än brandväsendets utveckling. Det resoneras bland allmäheten vid vissa tillfällen: "det brinner så sällan, att brandkären inget har att uträtta." Men att förtjänsten häraf just ligger hos brandkären, reflekterar man så föga öfver. T. ex. huru många eldsvådor förebygges ej genom en grundlig och väl förrättad brandsyn, genom bestämmelser och föreskrifter rörande eldfarliga inrättningar, fabriker, upplag o. d. Äfven sådant faller ju inom ramen för brandkårens arbete.

När ett samhälle får sin brandkår väl ordnad och framför allt under ledning af dugligt och sakkunnigt befäl, blir säkerligen ej brandkären, hvad en del personer framhålla blott och bart ett "nödvändigt" ondt", utan till större nytta än mången tror. Sorgligt att nämna ha dock åtskilliga städers brandkärer att arbeta under ganska njugga förhållanden, och hvarje framställning om förbättringar i ena eller andra afseendet mötes med en axelryckning och ett svar som har starkt släktycke med den bevingade satsen: "det är bra som det är!" Att en sådan uppfattning ej kan leda till utveckling och praktisk modernisering af ett samhälles brandväsen är ju påtagligt. Oförstående i själfva sakfrågan och bristands vidsynhet hos vederbörande hafva mången gång ställt öfverstigliga hinder i vägen för en nyttig samhällsfrågas lyckliga lösning.

G. C. FAXE . MALMÖ

Gassvetsningsapparater.

Upplifningsapparater

för drunknade och osförgiftade.

Strålkastare

för brandkårsvagnar och automobiler
m. m.

Belysningsanordningar

för biografier. Eldsäkra intygadt af
Tarifföreningen.

Rökhjälmar

med syreförråd, att användas utan förbindelse med luftpump eller luftslangar.

Begär offerter och beskrifningar!

G. C. FAXE . MALMÖ

Det senaste halfseklets stora stadseldsvådor i Norden.

En kort öfersikt öfver de största stadseldsvådor i Sverige och Norge under det senaste halfseklet har följande utseende (den sista sifferkolumnen betecknar det ungefärliga försäkringsvärdet af det brunnna):

1865 Karlstad	2,000,000 kr.
1869 Gäfle	3,000,000 "
1887 Skien	4,100,000 "
1888 Sundsvall	25,000,000 "
1888 Umeå	3,500,000 "
1892 Kristiansand	6,375,000 "
1904 Aalesund	20,000,000 "
1911 Umeå	1,500,000 "

Katastrofen i Bergen.

Den stora branden som lördagen den 15 jan. i år hemsökte staden Bergen är naturligtvis för alla bekant. Att därför söka åstadkomma något nytt faller sig svårt.

Vi vilja dock i detta vårt referat intaga utdrag ur den officiella brandrapporten, hvilken vi hämtat ur en Bergentidning och som vi tro alltså har sitt intresse för brandmännen inom vårt land.

Kl. 5.15 e. m. inkom larm från brandskåpet vid Strandgatan 50 samt från vakten på Skansens brandstation om eldsvåda vid Strandgatan. Order gafs genast om uttryckning till "stor brand".

Då brandvagnarna passerade Småstrandsgatan —Torget låg öfver hela Strandgatan ett tjockt röddok, hvilket genast gaf vid handen att elden gripit vida omkring. Att man i den orkanatade nordanstormen följaktligen skulle få ett hårdt arbete med eldens bekämpande, stod för alla ganska klart.

Från brandposter utlades genast sex slangledningningar och på omkring tre minuter var brandstället omringadt med dessa ledningar.

Elden fortplantade sig emellertid med rasande häftighet och nådde snart Smørsalmännen. Här hade man emellertid redan utlagdt fem slangledningningar för att kunna bjuda elden ett kraftigt motstånd, hvilket dock tyvärr icke lyckades.

Flodsprutan n:r 3, hvilken låg i närheten, var också snart i verksamhet. Vattenkanonen och de från flodsprutan utlagda ledningarna sökte hindra elden att fortplanta sig till de midt emot liggande sjöbodarne, men efter en stunds förlopp märkte man att en sjöbod i Blåuvgården var antänd, i det att taket stod i full brand.

På grund af den osedvanligt starka stormen kunde man icke genast få mer än en flodspruta i gång. De båda vid Nøstet och Sandviken liggande flodsprutorna kunde icke lämna sina förhöjningsplatser på grund af den våldsamma sjögången.

Emellertid trotsade elden vid Smörgården alla ansträngningar och fortsatte åter öfver mot Strandgatan.

Hettan och gnistregnet blefvo outhärdliga och brandmännen måste uppgifva den intagna ställningen. Elden angrep hörnhuset på den öfre sidan af Strandgatan och fortplantade sig upp mot Markvägen, där slangledningningar allredan voro utlagda och brandmännen äfven här beredda att upptaga kampen. Längre ned mot Torget arbetade flodsprutan och en del slangledningningar från brandposter. På Strandgatan besprutades oafbrutet hustaken, för att om möjligt söka hindra elden att slå öfver, hvilket dock icke lyckades.

Lågorna hade fått för god näring i de tätt sammanbygdda trähusen, och gnistregnet antände snart kvarteret mellan Strandgatan och Markvägen.

Nu fanns ingen annan råd än att uppgifva positionen och försöka hejda eldens framfart vid Markvägen.

Antalet släckningsmanskap hade nu blifvit så stort att de något så när kunnat jämnt fördelas. Såväl brandkårens 200 man starka reserv som underofficersskolans personal voro inkallade, men bristen på sakkunnigt befäl gjorde sig mycket kännbar. Medan man med all makt sökte sätta en gräns för elden vid Markvägen måste man ock ha uppmärksamheten riktad på Torget, i den händelse elden ännu en gång skulle kasta om. Man måste vara beredd på att längs Ången bjuda elden motstånd, där isynnerhet Logen, Teatern och en massa träbyggnader längs vänstra sidan af Kalmargärdet voro i stor fara att antändas.

Men äfven nu måste brandkåren retirera, elden kastade sig nämligen öfver Markvägen mot Torgets södra sida, ehuru man knappast kunnat tänka sig möjligheten af denna utgång, ty här var utlagt ett formligt nät af slangledningningar, som hade till uppgift att med vatten öfvergjuta tak och husfasader.

Just då hade stormen nått sin kulmen, den var så stark att man blott med möda kunde stå upprätt, och stora eldbränder kastades långa sträckor.

Trots de mest energiska ansträngningar antändes dock äfven den södra sidan af Torget. Nu hade man ej hopp om att kunna hejda elden förrän möjligen vid Stadsparken. Vid hotell Norge måste man våga en allvarlig dust, ty fick man här icke branden begränsad, var stor fara för handen att den skulle fortplanta sig äfven uppåt Nygårdsgatan och inför denna eventualitet kunde man icke utan bäfvan tänka sig den utsträckning olyckan skulle få.

Släckningsarbetet måste hufvudsakligast bedrivas inifrån, ty att resa stegar var, på grund af stormen, otänkbart. En del af hotellet ödelades, men i hufvudsak kunde man åt detta håll begränsa elden. Teatern blef flere gånger antänd, men här lyckades man släcka elden innan någon större skada åstadkommits. I detta släckningsarbete deltog en hel del skådespelare samt teaterns personal.

Vid Olav Kyrresgatan gjordes förtviflade försök att hålla stånd mot det rasande elementet, men lågorna och stormens kraft trotsade alla ansträngningar. Man beslöt nu söka, att om möjligt, hindra elden slå öfver Rådhusplatsen.

Från Bergenbranden.

Byggnaderna vid Christiesgatans båda sidor äro förhållandevis låga och man ansåg sig därför kunna våga försöket. Under tiden som förberedelser för denna manöver pågingo, inkom emellertid meddelande om att Strömgatan 27 och en större repslagarebana blifvit antända af gnistregnet och stodo i full låga. Här är en mycket farlig passage och särskildt farlig kunde denna brand blifva, ifall den skulle fortplanta sig till de söder därom liggande kvarteren, som då säkerligen voro tillspillogifna.

Skansens brandstation, hvilken hittills hållis i reserv, allmerades nu, och uttryckte, medtagande så mycket hjälpmanskap som kunde uppbringas.

Elden hade fått god näring i de tätt bebyggda trähusen, af hvilka en stor del innehöllo en massa brännbara ämnen. Efter en mycket hård dust lyckades brandmännen här blifva herrar öfver elden, sedan fyra hus vid Strömgatan blifvit härjade. Ett synnerligen vackert släckningsarbete utfördes här af brandkåren, särskildt omnämnes öfverbrandmästare Dale.

Men det skulle dock ej bli nog med detta. Gnistor från det senast nämnda brandstället antände taket på Skandinaviska gardinfabriken, Östra järnbanegatan 7, och från brandmanskapet

på Strandgatan måste en afdelning sändas till det nya brandstället. Mycken materiel och många man kunde ju icke sändas, men det var dock nog för att få elden släckt i denna byggnad, så att endast taket och delvis öfre våningen afbrändes.

Vid Christiesgatan skulle nu sista akten af tragedien utspelas. I kvarteret nedom Walkendorfs-gatan slog elden, trots alla ansträngningar, öfver gatan och satte sig fast i hotell Metropol, och man såg genast att detta kvarter var dömdt till undergång. Order gafs därför genast om utläggning af nya slangledningar för att söka skydda Lungsgårdens skola samt därjämte hindra elden att sprida sig öfver Kajgatan. Detta lyckades också ehuru ett intensivt gnistregn i förening med stark hetta gjorde arbetet mycket besvärligt. Härmed var brandens sydliga gräns så godt som fastslagen.

Nu gällde det bevara Hagerupsgården och Brandstationen, och för den skull blef så mycken materiel och manskap som möjligt samladt vid dessa byggnader. Tre slangledningar drogos upp på Hagerupsgårdens tak. I Rådhusgränden utlades sex ledningar för att hindra lågorna slå in i fångelset och brandstationen, hvilka båda bygg-

nader hade fönster åt gränden, som på sina ställen ej är mer än två mtr bred.

Från brandstationens snickareverkstad utlades tre slangledningar mot det i nivå med verkstaden liggande taket. Här var den sista hårda dusten som brandmänneningo utstå, ty efter en timmas ansträngande arbete kunde man ändtligen konstatera människans seger öfver det lössläppta elementet.

Märkvärdigt nog blef ej mer än en af brandmännen skadad till döds under släckningsarbetet. Denne kom nämligen under en nedrasande frontmur vid Olav Kyrnesgatan. Han var vid lif när han framdrogs, men afled på söndagsförmiddagen till följd af skadorna.

* * *

Att denna jätteeldsvåda satte Bergens brandväsende på ett mer än hårdt prof är ju alldeles gifvet. Hvarje brandman förstår ju allt för väl, att inför sådana situationer kan mänskliga ansträngingar ej mycket utträtta. Samstämmiga uttalanden om Bergens brandväsende och dess brandkår äro dock enligt Bergenspressen, de allra bästa.

Vi hade nöjet för någon tid sedan från en brandman tillhöande Bergens brandkår, mottaga några uppgifter, hvilka bevisa att brandväsendet är väl rustadt. Så t. ex. användes vid jättebranden omkring 9,000 mtr slang, 91 ledningar voro samtidigt i gång, serverade ur 42 brandposter, 2 ångsprutor och 3 flodsprutor. Som vi se, ganska aktningvärda siffror.

Att Norge under de senaste sjuttio åren varit hemsökt af ett flertal större eldsvådor, ehuru ej af Bergensbrandens dimensioner, utvisar nedanstående tabell.

Större eldsvådor som inträffat i Norge sedan år 1855:

1855, 30 maj . . .	Bergen	562,000
1858, 14 april . . .	Kristiania	1,296,000
— 15	Moss	509,000
1860 13 mars . . .	Stavanger	888,000
— 2 aug	Kristiansand	166,500
— 2 "	Kristiania (4 eldsvådor)	444,200
1861, 5 juni . . .	Risor	548,000
1863, 16 sept. . .	Arendal	560,000
1866, 12 juli . . .	Drammen	3,986,000
1868, 12 o 13 juli .	Arendal	926,000
1870, 12 o 25 . . .	Drammen	1,340,000
1872, 27 juni . . .	Namsos	448,000
1877, 12 o 13 dec.	Levanger	808,000
1878, 10 maj . . .	Horten	233,000
1879, 13 juni . . .	Balkoby i Kristiania	373,000
1880, 27 april . . .	Vestfossen i	409,000
— 18 okt	Kristiansand	264,000
1881, 16 juli . . .	Moss	451,500
1883, 13	Kabelvaag	271,000
— 5 aug.	Fredriksværn	385,000

1884, 28 jan. . . .	Larvig	922,000
— 13 okt.	Holmestrand	423,000
1886, 14 juli . . .	Kragerø	616,500
— 7 o 8 aug. . . .	Skien	2,422,000
1887, 26 juni . . .	Svelvik	193,500
1888, 27 febr. . . .	Bergen	160,000
1889, 15 april . . .	Damsgaard (Nordherdli)	274,000
1890, 21 juli . . .	Hammerfest	1,352,000
— 26	Sarpsborg (Sannesund)	248,500
1892, 8 o 9 juli . .	Kristiansand	3,750,000
— 26 juli	Sarpsborg	290,000
1896, 6 aug.	Kristiania	370,000
1897, 26 maj . . .	Levanger	1,155,000
— 30	Namsos	1,400,000
1899, 22 dec. . . .	Kristiania	492,000
1900, 16 mars. . . .	Sandefjord	1,145,000
— 15 aug.	Stenkjær	742,000
1901, 12 o 13 aug. .	Farsund	841,000
— 22 sept.	Bergen	646,000
1902, 14 maj . . .	Sarpsborg	212,000
— 1 o 2 juli	Larvig	1,158,000
1903, 29 aug. . . .	Drammen	216,000
— 15 sept.	Kristiania	287,000
1904, 23 jan. . . .	Aalesund	9,422,000
1905, 23 juni . . .	Porgrund	339,000
1906, 24	Lillestrømmen	258,000
1908, 27	Fredrikstad	538,000
1916, 25 jan. . . .	Bergen 12 till 13 millioner	

TIDAHOLMS

Nya Last- o. Brandkårs-Automobiler

Ny, tidsenlig konstruktion.

Begår offert!

Generalagenter:
Cronstedt, Kastengren & Co

(f. d. Daimler & Mercedes Automobilagentur)

**Birgerjarlgatan 6,
STOCKHOLM.**

Den elektriska strömmens inverkan på människokroppen samt behandling af förolyckade.

Föredrag vid Falu ingenjörsklubb's årsmöte, af ingenjör J. von Sydow.

Naturkrafterna kunna, hur väl människan än förstått att under normala förhållanden behärska dem och använda dem i sin tjänst, under vissa förhållanden åstadkomma olyckor. Från denna regel utgör elektriciteten intet undantag, och då elektriciteten nu vunnit en så allmän spridning, att den användes i stor omfattning och på en mångfald olika sätt inom alla industrier, inom handverken samt i våra hem, får man ej undra på, att elektriciteten ibland är orsaken till olyckor samt att dessa mången gång direkt skada människor.

En ganska god öfversikt öfver antal och orsaker till de här i Sverige förekommande olyckorna får man, om man studerar elektriska inspektionens årsrapporter (se bifogade tabell).

Antal kända olycksfall								
År	totalt	med dödlig utgång			ej med dödlig utgång			
		totalt	högsp	lägsp	totalt	högsp	lägsp	
1903	1	3	3	—	1	1	1	
1904	1	2	2	—	1	1	1	
1905	11	4	3	1	7	1	6	
1906	29	5	2	3	24	1	1	
1907	40	6	4	2	34	18	16	
1908	53	6	3	3	47	26	21	
1909	30	7	5	2	23	10	13	
1910	57	14	10	4	43	22	21	
1911	45	7	6	1	38	16	22	
1912	68	13	9	4	55	19	36	
1913	59	15	9	6	44	26	18	
1914	65	10	6	4	55	25	30	

Ökningen fr. o. m. 1906 mot de tre föregående åren är delvis endast skenbar, då förordningen angående anmälningsplikt trädde i kraft 1906. Man kan ju ej förneka, att antalen olycksfall pr år hafva en uppåtgående tendens, men tar man hänsyn till elektricitetens ökade användning, måste man medgifva, att antalen relativt taget ha minskats. Som stöd härför kan anföras, att längden af koncessionerade medel- och högspänningsledningar år 1903 uppgick till 825 km med 54,000 anslutna hästkrafter, men voro motsvarande siffror för 1913 resp. 5,786 km och 284,915 hkr. De sistnämnda km- och hkr-talen afse visserligen, hvad som begärts i koncessionsansökningarna, men torde likväl gifva ett godt begrepp om elektricitetens ökade användning. Att

olycksfallen ej ökats i högre grad beror helt säkert på bättre material, noggrannare föreskrifter och skarpare kontroll samt att allmänheten blifvit mera förtrogen med elektriciteten.

Att den elektriska strömmen är farlig för människan har ju länge varit kändt, men såväl hos allmänheten som bland teknici har det ända till de senaste åren ofta sagts, att detta endast gällde högspänd ström. Att så ej är fallet framgår tydligt af tabellen, som visar, att lågspänd ström förorsakat omkring hälften af alla olycksfall, och i antalen olycksfall, förorsakade af högspänning, ingå äfven sådana olycksfall, som förorsakats af medelspänning. Att man, då man i allmänhet talar om farliga spänningar, i regel menar högspänning, är dock ej så underligt. Lågspänning är ju under normala förhållanden ganska ofarlig, då torr hud, torra skodon, trågolf etc. i de alla flesta fall isolera tillräckligt för att förhindra olycksfall, då en ledning eller maskin beröres, men då dessa faktorer ej förefinnas eller ogynnsamma omständigheter tillstöta, kunna svåra olycksfall inträffa.

För flera år sedan påvisades, att lifsfaran ej ökades med spänningen, men att faran är större ju längre tid människan utsättes för strömmen. Däremot påvisades, att urladdningar af äfven de kraftigaste batterier af ludynerflaskor ej äro lifsfarliga för människor, huru obehagliga dessa urladdningar än kunna vara. Således kunna ej heller uppladdade, men spänningslösa jordkablar vara farliga att beröra. Man kan ju dock härvidlag tänka sig möjligheten af dödsfall, genom att personer med hjärtfel beröra dylika kablar, men då orsakas dessa olycksfall af skrämsel och ej direkt genom den elektriska strömmens inverkan på människokroppen. Redan 1896 konstaterades, att man, fränsejt yttre brännsår, äfven med vetenskapens alla hjälpmedel, ej kan patologiskt påvisa, att ett dödsfall orsakats af den elektriska strömmen, och detta gäller fortfarande. Vid företagen obduktion kan man således ej upptäcka någon förändring af de inre organen, förorsakad af den elektriska strömmen. Särskildt vid flera olycksfall, förorsakade af lågspänd ström, där några som helst yttre brännsår ej kunnat konstateras, är det därför mycket möjligt, att den direkta orsaken till dödsfallet varit skrämsel, men endast i vissa enstaka fall finnes det uppgifvet i elektriska inspektionens rapporter, att den förolyckade lidit af hjärtfel.

För att lära känna den elektriska strömmens inverkan på däggdjur ha särskildt de båda schweizarne Prevost och Batelli gjort grundliga undersökningar, hvilka bekantgjorts 1890 och 1900, och dessa stå sig ännu inför kritiken. Såsom försöksdjur användes merendels hundar, men äfven apor, kaniner, kattor och råttor. — Vid försök med hundar och vanlig växelström fann Batelli, att redan 5—10 volt åstadkom blodtrycksstegringar. Vid 20—120 volt dogo djuren i följd af störningar i hjärtverksamheten, ehuru andningen upphörde först om en stund. Vid 240—600 volt inträdde döden, dels i följd af andningsförlamning och dels i följd af störningar i hjärtverksamheten, medan vid 1,200 volt ingendera inträdde permanent, och vid 2,400 volt uppstod endast andningsförlamning, som dock kunde häfvas genom vanliga upplifningsmetoder.

Under 600 volt kunde störningarna i hjärtverksamheten ej häfvas genom upplifningsförsök och man fann hjärtat göra mindre hastiga rörelser, vibrationer, hvilka ej motsvarade hjärtats normala rytm. Härigenom pressades blodet ej ut i pulsåderna, blodtomhet uppstod och döden följde. Hos hundar, kattor och apor kunde dessa vibrationer ej öfvergå i vanlig rytm, hvilket däremot var fallet med kaniner och råttor, om de några sekunder efter första strömstöten (20 volt) utsattes för en ny stöt af ganska hög spänning (4,800 volt). Härvid bör dock observeras, att vibrationerna endast visade sig i själlva hjärtkamrarna. Däremot röra sig hos alla djur till en början hjärtförmaken i normal rytm. Man kan därför på halsarterierna iakttaga pulsslåg, hvilka dock snart upphöra.

Vid högre spänningar än 600 volt visade sig på hundar ej dylika vibrationer, utan stod hjärtat stilla, under det strömmen var tillslagen, för att åter börja slå, om strömmen bröts senast efter 5 sekunder. Äfven efter en kontaktid af 10—15 sek. började hjärtat slå efter en stund. Faran är i hög grad beroende på huruvida hjärtat befinner sig i vägen för den elektriska strömmen.

Så länge periodtalet håller sig inom de gränser, som användas för vanliga kraftöfverföringar, har ett lägre eller högre periodtal praktiskt taget intet inflytande på strömmens farliga egenskaper. Företages en mycket stor höjning af periodtalet höjes också den nedre gränsen för den farliga spänningen. Teslaströmmar med 1 million perioder pr sekund äro som bekant ofarliga för den mänskliga organismen. Man har ju äfven inom medicinen börjat använda dylika högfrekventa strömmar (till 3 amp. 800 volt) för att lokalt upphetta människokroppen (Diathermie). Denna uppvärmning sträcker sig ej blott till ytan, som vätvärmande omslag, utan går den rätt igenom musklerna.

Forts.

Afliden brandman.

C. M. Johansson.

Brandmannen vid Stockholms brandkår C. M. Johansson aflid den 26 sislidne januari, efterlämnande maka och ett barn. Johansson, som vid sin bortgång var endast 30 år, har varit anställd vid kåren sedan år 1908 och tjänstgjort å Kungsholmens brandstation sedan 1912. Han efterlämnar hos sina kamrater minnet af en synnerligen vänsäll och god kamrat.

Frid öfver hans minne!

Ändamålet helgar medlen.

Ur Avesta Tidning hafva vi hämtat följande:

"Brandkåren hade en extra uppvisning å torget i Norberg tisdagen den 4 januari 1916. Den lät nämligen fotografera sig.

Den planlägger också för att anordna en basar lördagen den 29 jan. i Engelbrektsalongen i Norberg för att därigenom få ihop medel till en brandtelegraf."

Alla sätt äro bra utom de tråkiga.

FOTOGRAFIER

och vykort af brandstationer och brandredskap, såväl äldre som nyare mottages med tacksamhet af samlare. Vyer från Stockholms brandväsende sändes i utbyte. Adr. "Samlare", denna tidsnings exp. Örebro.

Förbundsangelägenheter.

Det börjar nu åter att närma sig den tid då förbundet, enligt stadgarna, skall hålla sitt års-sammanträde. Jag får därför uppmana alla lokal-afdelningars styrelser och enskilda medlemmar att i god tid insända de frågor och förslag som önskas behandlade på sammanträdet.

Samtidigt vill jag påminna om insändandet af de uppgifter som finnas angifna i förbundets stadgar § 15.

Som jag på vårt förra förbundsmöte framhöll, vore det önskvärt om yrkesfrågor mera än hittills komme under debatt, så att våra sammanträden i mera vidsträckt bemärkelse blefve brandman-namöten.

Jag vill därför hemställa att hvarje medlem af vårt förbund gör allt hvad på honom vidkommer, för att ett godt resultat må uppnås. Särskildt uppmanar jag lokalafdelningarnas styrelser att på allvar taga denna fråga under öfvervägande, för att i god tid till förbundsstyrelsen inkomma med uppslag i berörda fråga. Om hvarje lokalafdelning gör hvad den kan, är jag öfvertygad om att resultatet skall blifva godt och vårt arbete lämna dubbel vinst.

Enligt meddelande från Västerås brandkårs kamratförening, som i år inbjudit förbundet till årsmöte, äro sista dagarna i april månad den lämpligaste tiden för brandkåren att taga emot årsmötet. Därför, om intet oförutsedt inträffar, kommer sammanträdet att äga rum i Västerås 28 och 29 april.

Må vi därför alla, under den tid som återstår, göra allt för att hävda förbundets goda traditioner.

Ordföranden.

Upprop.

För fullgörande af det uppdrag jag vid Svenska Brandmannaförbundets årsmöte i Örebro erhållit, nämligen att insamla uppgifter öfver *aflönings-, pensions- och fritidsförhållandena vid Sveriges brandkårer* och låta utgifva dessa i tryck, för att tjäna till upplysning och jämförelse, då någon brandkårspersonal vill söka förbättra sin ställning.

får jag härmed vänligast uppmana alla brandkårs-föreningars sekreterare, eller där sådana ej finnas, den som brandkårspersonalen eventuellt därtill utser, att *senast intill den 1:sta nästkommande april* till mig insända sådana uppgifter.

Dessa uppgifter böra vara så fullständiga som möjligt samt innefatta såväl befäl som manskap.

Till ledning torde vara lämpligt att använda det häfte, som af mig utgafs i början af år 1913.

Göteborg, brandstationen vid Gustaf Adolfs
torg, i februari 1916.

Erik Blomgren,
förbundssekreterare.

Till Svenska Brandmannaförbundet anslutna brandkårsföreningar och enskilda medlemmar.

Till fullständigande och uppgörande af matrikel för Svenska brandmannaförbundet, får jag, med erinran om lydelsen uti § 15 af förbundets stadgar, härmed hos brandkårsföreningarnas sekreterare och förbundets enskilda medlemmar vänligen anhålla om uppgifter å medlemmarnas namn, grad, födelseår och dag, år och dag för anställning vid brandkår samt år och dag för inträde i Svenska brandmannaförbundet m. m. jämte protokollsutdrag öfver senast verkställda styrelseval.

För granskning af brandkårsföreningarnas stadgar, får jag, i enlighet med § 14 af förbundets stadgar, dessutom anhålla, att hvarje brandkårsförenings sekreterare måtte till mig insända ett exemplar af de senast antagna stadgarna för respektive förening.

Göteborg, brandstationen vid Gustaf Adolfs
torg, i februari 1916.

Erik Blomgren,
förbundssekreterare.

Sammanslutningens idé.

Vid Stockholms brandkår har sedan några år tillbaka existerat en begravningskassa, om hvars tillvaro vederbörande brandmän synes hafva ganska liten kännedom, att döma af den ringa anslutning nämnda kassa rönt. Att vilkoren i denna kassa äro särdeles förmånliga framgår af följande: Inrättsafgiften i kassan är 5 kr. samt en månatlig afgift af femton (15) öre.

Henrikssons prisbel. motorsprutor

Försäljas genom

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN

E. BERGSTRÖM & Co.

STOCKHOLM K.

Telegramadress: "Ideal".

Rikstelefon 2258.

HENRIKSSONS BRANDSLÄCKARE RAPID & PUMP-RAPID

samt Brandsläckaren n:o 76, modell 1914, 12 liter. Ny för året.

Samtliga godkända af Tarifföreningen.

Försäljas genom

HUGO KNOCHENHAUER, Stockholm.

Telegramadress: Knochenhauer.

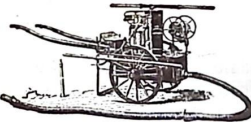
Rikstelefon 5799.

N:o 76

Pump-Rapid

Telegraf-adr.:
Sprutbolaget

HENRIKSSONS ^{Prisbelönta} Handkraftsprutor

försäljas genom

Hrr Järn- & Redskapshandlare

samt i parti från fabriken.

A.-B. S. HENRIKSSON Sprutfabrik,
och Mekaniska Verkstad. STOCKHOLM 4.Rikstelefon
6 0 5 3

Kassan, hvilken nu är uppe i en summa af 2,000 kr., utbetalar vid dödsfall som begrafnings-hjälp 200 kr.

Af de vid årsmötet den 22 febr. innevarande är föredragna styrelse- och revisionsberättelserna framgick att endast 45 af kårens omkring 120 gifta brandmän ingått som medlemmar i kassan. Detta verkar minst sagdt förvånande, ty nog är denna form af ömsesidig hjälp mera tilltalande än de s. k. listorna. Det bör vara hvarje brandmans inom Stockholms kår plikt att understödja ett sådant företag, det är ju för allas bästa. Därför emotse vi under den närmaste tiden en liflig anslutning till vår begrafningskassa.

Styrelsen utgöres af Hj. Cederholm, G. Wanberg och K. Wollgast.

—i.

PRENUMERERA PÅ
SVENSK BRANDKÅRS-TIDNING

Notiser.

Falun.

Brandkåren har under år 1915 varit alarmrad 23 ggr, däraf för eldsvåda eller eldsvådettillbud 13, för soteld 7, inspektion af Städernas Allm. brandstodsbolag 1, och för falsk alarm 1 gång.

Af eldsvådorna har ej någon varit af betydelse.

Till förste brandförman är antagen brandmannen vid Örebro brandkår, G. Löfdal, hvilken tillträdde sin tjänst den 1 jan.

Eskilstuna.

Brandkåren har under år 1915 varit alarmrad 32 gånger, däraf för eldsvåda 20 ggr, soteidar 9 ggr, skogseldar 2 ggr och för kontakt i brandtelegrafan 1 gång.

Släckningen af eldsvådorna har kraft användande af 5 slangledningar från brandposter 1 gång, 2 slangledn. från brandp. 2 ggr, 1 slangledn. från brandp. 2 ggr, samt 1 slangledning från ångspruta 1 gång, öfriga eldsvådettillbud hafva släckts medelst användande af pyttsspruta eller hinkar.

Af större brandredskap som under året anskaffats kan nämnas: 1 st. automobil af Scania-

Vabis tillverkning, försedd med en 1,500 minuter högttrycks centrifugalpump, samt en 22 mtrs stege af Allmänna brandredskapsaffärens i Stockholm tillverkning.

Dessutom har inköpts 1 st. Draégerapparatur, 4 st. skarfstegar, 1 st. haksteg, brandposthufvud, strålrör, grenrör, m. m. smärre redskap.

Brandtelegrafan har under året undergått den förändring att det gamla systemet utbytts mot L. M. Erikssons nya system.

Mottagnings- och alarmeringsapparater hafva flyttats från polisstationen till brandstationens expeditionrum, hvarför också numera dessa apparater skötas helt af brandkårens personal.

Söderhamn.

Under 1915 har brandkåren varit anlitad 17 gånger, däraf för eldsvåda 3, eldsvådettillbud 2, öfning 4, trängrök 2, gräsbrand 1, och skorstenseld 5 ggr. Af eldsvådorna har blott en varit af sådan beskaffenhet att 3 slangledningarna måste användas, de öfriga ha släckts medelst en slangledning eller pyttspruta.

Genom tillökning af den fasta personalen med en man ha bättre fritidsförhållande kunnat beredas. Den fasta personalen har var 8:de vardagsdygn och hvar annat söndagsdygn fritt, samt var 8:de vardagskväll från 6—10 e. m., så afpassad att frikvällen inträffar mellan fridagarna. Dessutom ätnjutes 8 dygns semester på sommaren.

Söderhamns stads arbetare och tjänstemän af lägre grad, vari äfven inberäknas brandkårens fasta personal, har efter den s. k. behöfsprincipen erhållit följande dyrtidstilläg: intill 1,000 kr. inkomst 60 kr., från 1,000—1,500, 50 kr., 1,500—1,700, 30 kr., samt 20 kr. för hvarje barn under 15 år. Ungkarlar med inkomst intill 1,000 kr., 50 kr., från 1,000—1,700, 30 kr. Dyrtidstillägget som räknas från 1 okt. 1915—1 okt. 1916 utbetalas halfårsvis, 20 dec. 1915 och 1 febr. 1916.

Luleå.

Brandkåren har under år 1915 alarmerats 22 gånger, däraf 10 ggr för eldsvåda eller tillbud till eldsvåda, 7 ggr för soteld, 1 gång för trängrök, 2 ggr genom falskt alarm, 1 gång till följd af kontakt samt 1 gång för inspektion af inspektör för Städernas Allmänna Brandstodsbolag. Dessutom har till brandstationen anmälts tre eldsvådettillbud inom stadens planlagda område, hvil-

ka emellertid släckts utan att brandkåren behöft allarmeras.

Alarmeringarna hafva skett 5 ggr från brandskåp, 13 ggr genom telefon och 4 ggr genom bud till brandstationen. Sammanlagda väglängden som tillryggalagts vid utryckningar utgör från brandstationen till eldstället och åter 20,9 km.

Af eldsvådorna har ingen varit af den beskaffenhet att ångsprutan eller flodsprutorna behöft komma till användning.

Med anledning af att eldsvåda utbrutit i ett kolupplag vid Karlsviks järnverk, beläget utom stadens planlagda område har flodsprutan "Balder" uppkallats 1 gång, men innan densamma hann afgå till brandstället inkom meddelande att elden släckts af verkets personal.

Reservbrandkåren har alarmerats att biträda vid släckning af eldsvåda en gång, nämligen vid öfning i svafvelupplag vid södra hamnen.

Vid släckning af eldsvådor har 1 gång användts 3 slangledningarna från 2 brandposter och och 1 gång 1 slangledning från 1 brandpost.

Sammanlagda längden af under vid eldsvådor använda slangledningarna uppgår till 390 meter.

Ambulansvagnen har under året rekviderats 153 ggr och har i skjutsersättningar influerat kr. 351:25.

Antalet under året utförda vakter med omväxlande 1 och 2 man vid teater och andra föreställningar uppgår till 56 och har i ersättning härför uppburits kr. 124:50, som tillfallit kårens enskilda kassa.

Af brandredskap har bl. a. nyanskaffats 270 mtr lanneslag af Jonsereds tillverkning, 1 st. knäför, 3 st. slangsadlar och 2 st. handlinor, hvarjämte från Stockholms brandkår inköpts en större redskapsvagn och 2 st. selar.

På grund af svårigheten att hålla de extra brandmansbefattningarna besatta har stadsfullmäktige beslutat att fr. o. m. år 1916 öka kårens ordinarie numerär med en man, hvaremot de extra brandmännens antal minskas från 4 till 2 man.

Belöning till brandsoldaterna.

Tvenne brandsoldater, nr 8 Nordqvist och 9 Lindqvist, erhöllo till jul af brandstyrelsen en belöning af 25 kr. vardera för långvarigt och villigt arbete i brandkårens tjänst. Båda ha nämligen varit anställda vid Falu brandkår i 19 år. Belöningen, som i dessa tider helt naturligt var mycket kärkommen, öfverlämnades af v. ordf. i brandstyrelsen, fabrikör E. J. Hansson.

Trelleborgs Gummifabriks Aktiebolag tillverka sug- och spolslangar samt tekniska Gummivaror af alla slag.

Afdelningskontor och nederlag: **SKEPPSBRON 4, GÖTEBORG.**